

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

27. januar 2015 • J.nr.: NMK-512-00104 • Ref.: LTP-NMKN

AFGØRELSE

i sag om nedlæggelse af en vej/sti i Silkeborg Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 3.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Silkeborg Kommunes afgørelse af 30. juli 2014 om afslag på nedlæggelse af en del af en vej-/stistrækning på ejendommen matr. nr. 5a Laven By, Linå - fra det sted, hvor den nye sti fra Anedalvej munder ud i den omhandlede vej/sti til "Slangebakken" mod øst.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet¹. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Kommunens afgørelse er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af ejendommens ejer, der bl.a. har anført, at den i sagen omhandlede vej-/stistrækning kun har været en del af en gennemgående vej/sti siden 1996/1997, og at den ikke har væsentlig rekreativ betydning.

Ifølge klager benytter stort set ingen, bortset fra ejeren, vejen/stien, og der har stort set ingen færdsel været, siden det blev genåbnet efter kommunens tidligere afgørelse i sagen.

Klager har endvidere anført, at "Slangebakken", der munder ud i Himmelbjergvej et stykke syd for bebyggelsen på den omhandlede ejendom, benyttes af beboere i lokalområdet og campingpladsens gæster.

Klager har endvidere efterfølgende bemærket, at kommunen den 5. januar 2015 har truffet afgørelse om, at stien på naboejendommen Himmelbjergvej 1 fra Himmelbjergvej til det sted, hvor den munder ud i den omhandlede vej/sti kan nedlægges og erstattes af en stiforbindelse fra Anedalvej til vejen/stien over klagers ejendom.

Sagens oplysninger

Silkeborg Kommunes har den 30. juli 2014 truffet afgørelse om afslag på nedlæggelse af en del af en vej-/stistrækning på ejendommen matr. nr. 5a Laven By, Linå. Afgørelsen er begrundet med at vejen/stien har væsentlig rekreativ betydning, idet den udgør en betydelig del af en stiforbindelse mellem Laven og Gl. Laven, og idet der ikke efter kommunens vurdering er ikke tilfredsstillende alternative stiforbindelser mellem Laven og Gl. laven.

Silkeborg Kommune har tidligere – den 26. august 2013 – truffet afgørelse om, at offentligheden har adgang til at færdes på en nærmere angivet del af vejen/stien over den omhandlede ejendom.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæstede den 16. december 2013 kommunens afgørelse.

Ejendommens ejer har den 21. februar 2014 anmeldt til kommunen, at den omhandlede vej-/stistrækning ønskes nedlagt, idet han ikke længere har brug for den og ønsker en effektiv nedlæggelse. Vejen/stien har efter hans opfattelse ikke væsentlig rekreativ betydning.

Kommunen har den 7. marts 2014 efter bestemmelsen i § 26 a, stk. 2, truffet afgørelse om at foretage en nærmere vurdering af vejens/stiens rekreative betydning.

Til brug for en vurdering heraf har kommunen offentliggjort anmeldelsen på kommunens hjemmeside, og offentligheden har herefter haft 4 uger til at komme med bemærkninger til sagen.

Friluftsrådet har anført, at der er tale om en markvej/sti, der har været benyttet i mange år, og som fremgår af Geodætisk Instituts kort fra 1969 som en stiforbindelse mellem Laven og Gl. Laven

Den har efter Friluftsrådets opfattelse stor rekreativ betydning for færdslen i området. Netop natur og rekreative oplevelser er yderst vigtige i nutiden, hvor interessen for færdsel til fods og på cykel i det åbne land har stor betydning for lokalområderne. Stien har tidligere været en sikker skolevej. Der er behov for stier i lokalområdet af hensyn til børneinstitutioner.

Laven Borgerforening har bl.a. anført, at der er tale om en markvej og ikke blot en sti, og den har stor betydning for borgernes færdsel i såvel rekreativ sammenhæng som i den daglige samfærdsel til fods og på cykel mellem byerne. Vejen er ikke mindst vigtig for den lokale rideskole. Også børnehaverns børn er flittige brugere, og vejen benyttes desuden af campingpladsens gæster.

Markvejen er en del af stisystemet, som forbinder Laven og Gl. Laven, og den er den eneste mulighed for sikker færdsel for gående og cyklende.

Beboerne på Anedalvej 3C er også af den opfattelse, at der er tale om en markvej, som de i de 17 år, de har boet på stedet, har benyttet til ridning og cykling. Der skal være mulighed for, at børnene på rideskolen skal kunne færdes så frit som muligt. Vejen har forbindelse til andre veje i området. Det fremgår af luftfotos og udsagn fra tidligere beboere, at vejen har været der, længe inden beboerne på Anedalvej 3C flyttede til området. Beboerne mener ikke, at man kan nedlægge en vej, som alle i området benytter.

Heller ikke *Danmarks Naturfredningsforening* finder, at vejen/stien bør nedlægges, og har henvist til den tidligere trufne afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 26.

Ejeren har indledningsvist bemærket, at det forekommer beskæmmende, at flere af høringssvarene bærer præg af, at de pågældende ikke er opmærksomme på indholdet af bestemmelserne i henholdsvis lovens § 26 og 26 a.

Ejeren er af den opfattelse, at vejen/stien ikke har væsentlig rekreativ betydning. Som det fremgår, har der først fra 1996 været tale om en vej/sti, der har været tilgængelig for offentligheden, idet vejen først da blevet forbundet med den offentlige vej Himmelbjergvej via en vej/sti over naboejendommen Himmelbjergvej 1.

Vejen fører ikke til særlige udsigtspunkter, kulturminde eller lignende, og området forekommer på ingen måde mere rekreativt end alle andre områder i det åbne land omkring Laven/Gl. Laven. Hertil kommer, at de rekreative interesser, der kan dyrkes ved at benytte netop denne markvej/sti, tillige kan opfyldes ved at benytte den nye Himmelbjergsti.

Ejeren har også henvist til den kommenterede naturbeskyttelseslov og til to afgørelser optrykt i MAD 2007.2286 og 2012.1594.

Det er på baggrund af høringssvarene og besigtigelse af området *kommunens* vurdering, at vejen/stien har væsentlig rekreativ betydning, idet den udgør en betydelig del af en stiforbindelse mellem Laven og Gl. Laven. Kommunen har erfaret, at der er mange lokale beboere, der har benyttet vejen/stien gennem tiden, og fortsat ønsker at gøre det. Der er efter kommunens vurdering ikke tilfredsstillende alternative stiforbindelser mellem Laven og Gl. Laven, der i samme grad giver mulighed for at færdes i det åbne land – kun omgivet af åbne marker og fri for motortrafik.

Med den angivne begrundelse for vejens nedlæggelse finder kommunen, at den rekreative værdi af vejen/stien vejer tungest. Kommunen har på den baggrund truffet afgørelse om, at vejen/stien ikke må nedlægges.

Kommunen finder ikke, at de omtalte to sager kan sammenlignes med denne sag.

Klager har indledningsvist præciseret, at det alene er det vej-/stistykke, der forløber fra Himmelbjergvej til "Slangebakken", der ønskes nedlagt. Nogle af høringssvarene synes at lægge til grund, at også "Slangebakken" er omfattet af anmeldelsen. Når f.eks. Laven Borgerforening fremhæver, at campingpladsens gæster har benyttet stien i udpræget grad, er dette rigtigt for så vidt angår "Slangebakken", idet gæsterne typisk går en rundstrækning ad "Slangebakken" og derfra videre til Himmelbjergvej og tilbage til campingpladsen. De går aldrig på det vej-/stistykke, der ønskes nedlagt.

Kommunen har endvidere anført, at man har erfaret, at der er mange lokale beboere, der har anvendt vej/stien gennem tiden og fortsat ønsker at gøre det. Dette kan være korrekt fsv. angår "Slangebakken", men er åbenlyst forkert fsv. angår det i sagen omhandlede vej-/stistykke.

Realiteten er, at stort set ingen benytter dette vejstykke bortset fra ejeren, og der har stort set ingen færdsel været, siden markvejen blev genåbnet efter kommunens tidligere afgørelse i sagen.

Der er kun én børnehave i området, og den ligger i Gl Laven. Børnehaven har enkelte gange benyttet vejen/stien. De går jævnligt langs med Himmelbjergvej til skovbørnehaven, hvilket skal tages i betragtning, når det påstås, at Himmelbjergvej er meget trafikeret.

Klager har bemærket, at den nyetablerede såkaldte Himmelbjerggrute fra Ry til Silkeborg på den pågældende strækning netop udgøres af et stykke af Himmelbjergvej, hvilket næppe ville have været tilfældet, hvis det var uforsvarligt at gå på dette stykke.

Klager har til de indkomne høringssvar bl.a. anført, at det er urigtigt, at markvejen er markeret som en stiforbindelse mellem Laven og Gl. Laven på Geodætisk Instituts kort fra 1969, idet det sidste stykke af vejen/stien ud mod Himmelbjergvej først har været åben fra 1996. Det har i øvrigt ikke været muligt at cykle ad vej-/stistykket. Det er et rent postulat og urigtigt, at mange benytter vej/stistykket.

Klager har understreget, at mens det er ejeren, der efter § 26 skal godtgøre, at vejen/stien kan lukkes, er det kommunen, der efter § 26 a skal dokumentere, at en væsentlig rekreativ interesse er til hinder for ejerens ret til at nedlægge vejen/stien.

Det er sammenfattende klagers opfattelse, at kommunen i denne sag primært har tænkt på at fastholde den tidligere trufne afgørelse. Dertil kommer, at kommunen på ingen måde har dokumenteret den påståede væsentlige rekreative betydning. Argumenterne er baseret på forkerte og "løse" høringssvar.

Kommunen har i anledning af klagen anført, at markvejen/stien ses på historiske luftfotos helt tilbage til 1944, hvor den forløb gennem ejendommens gårdsplads. Markvejen/stien ses også på luftfotos fra 1965 til 1991, dog med et ændret forløb. På luftfoto fra 1997 indtil 2004 ser den ud til at ende i en ridesti, hvorfra der er adgang til Himmelbjergvej. Mod øst har stien forbindelse til "Slangebakken", der er en stiforbindelse til nabobyen Laven.

Det er på baggrund af luftfotos, kommunens besigtigelse samt de indkomne høringssvar kommunens vurdering, at der er tale om et gennemgående, gammelt stiforløb, der tidligere og fortsat har en rekreativ betydning for områdets lokalbefolkning.

Det fremgår af høringssvarene, at vejen/stien ønskes bevaret og benyttet, da den har rekreativ betydning for lokalområdet. Kommunen har ikke mulighed for at dokumentere den rekreative anvendelse/betydning af stien yderligere. Kommunen har tilføjet, at der er flere forhold, der kan forklare, at stien ikke har været benyttet i udbredt grad de senere år. Der har været lokale stridigheder omkring stien, og den har været i dårlig stand som følge af delvis opløjning. Efter høringsperiodens udløb blev kommunen telefonisk kontaktet af en borger fra Gl. Laven. Borgeren, der ønsker at være anonym, oplyste, at han har benyttet vejen/stien de sidste ti år og fortsat ønsker at gøre det.

Kommunen har gennem hele sagsforløbet understreget, at der er tale om forskellige sager, der skal afgøres efter to forskellige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven.

Kommunen er opmærksom på, at det kun er vej-/stestykket fra Himmelbjergvej til "Slangebakken", der ønskes nedlagt.

Når en del af Himmelbjergruten forløber på Himmelbjergvej, skyldes det, at det har været vanskeligt at indgå aftaler med lokale lodsejere om at lade ruten passere over deres ejendomme.

Det er fortsat kommunens vurdering, at stien har rekreativ betydning for lokalbefolkningen i området.

Klager har hertil anført, at vejen/stien ikke fremgår af luftfotos tilbage fra 1944, og den blev først en del af et gennemgående forløb i 1997. Indtil da var der tale om en markvej, som endte på gårdspladsen på klagers ejendom, og som kun blev benyttet af klager. Klager har henvist til vedhæftede erklæringer, der var fremlagt i den tidligere sag, og hvoraf det fremgår, at flere beboere kan bevidne, at der ikke før 1996/1997 har været en gennemgående vej/sti fra Himmelbjergvej over den omhandlede ejendom til "Slangebakken". Den ridesti, som vejen/stien i 1997 blev forbundet med, forløber på naboejendommen - Himmelbjergvej 1.

Klager er forundret over, at kommunen giver sig til at gætte på mulige årsager til, at stien stort set ikke har været benyttet i en årrække.

Et telefonnotat udarbejdet på baggrund af en anonym henvendelse kan ikke tillægges betydning. I modsat fald ønsker klager at få navnet oplyst.

Hvad angår Himmelbjergruten er det interessante ikke årsagen til, at en del af ruten ligger på Himmelbjergvej. Det væsentlige er, at dette forhold i høj grad svækker argumentet om, at den i sagen omhandlede vej/sti skulle være nødvendig for at undgå biltrafik mellem Laven og Gl. Laven.

Klager har efterfølgende gjort opmærksom på, at kommunen den 5. januar 2015 har truffet afgørelse om, at stien på naboejendommen Himmelbjergvej 1 fra Himmelbjergvej til den i sagen omhandlede vej/sti kan nedlægges og erstattes af en stiforbindelse fra Anedalvej til vejen/stien over klagers ejendom.

Kommunen anerkender i afgørelsen, at den pågældende del af stien er etableret i ca. 1997. Dette til trods for, at kommunen i denne sag lægger til grund, at der er tale om en langt ældre stiforbindelse.

Laven Borgerforening har i anledning af sagen udtalt, at det fremgår af Geodætisk Instituts kortmateriale fra 1969, at den omhandlede vej/sti munder ud i Himmelbjergvej, hvilket også kan dokumenteres af beboere i Gl. Laven.

Grunden til at vejen/stien ikke er blevet benyttet er, at ejeren i 2008 ulovligt opløjede og senere afspærrede vejen/stien, hvorfor beboerne og campingpladsens gæster var henvist til at benytte Himmelbjergvej for at komme til "Slangebakken". Børnehaven har ikke kunnet benytte veje/stien, fordi den har været ulovlig afspærret med tråd og skiltning.

Foreningen mener ikke, at ejeren kan forbyde ridning på den del af vejen/stien, der forløber på hans ejendom.

Foreningen har understreget, at vejen/stien har stor betydning for lokalsamfundet, idet den er den eneste forbindelse mellem Laven og Gl Laven, hvor man kan færdes uden at skulle benytte den trafikerede Himmelbjergvej.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 1, må nedlæggelse af gennemgående veje og stier, nedlæggelse af veje og stier, der i øvrigt fører til de naturtyper, der er omfattet af §§ 22-25, og nedlæggelse af veje og stier, der fører til særlige udsigtspunkter, kulturminde og lignende, tidligst ske 4 uger efter, at ejeren har givet skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen (tidligere amtsrådet) kan træffe afgørelse om, at vejen eller stien ikke må nedlægges, såfremt vejen eller stien har væsentlig rekreativ betydning, og såfremt der ikke findes eller etableres tilfredsstillende alternative adgangsmuligheder, jf. § 26 a, stk. 3.

Såfremt kommunalbestyrelsen ikke senest 4 uger efter modtagelsen af meddelelsen har truffet afgørelse om at ville foretage en nærmere vurdering af vejen eller stiens rekreative betydning, kan nedlæggelsen iværksættes, jf. § 26 a, stk. 2, 1. pkt.

Hvis nedlæggelsen af vejen eller stien ikke er iværksat senest 3 år efter meddelelsen, skal der gives ny meddelelse efter stk. 1, hvis vejen eller stien herefter ønskes nedlagt, jf. § 26 a, stk. 4.

Bestemmelsen i § 26 a blev indsat i naturbeskyttelsesloven ved lov nr. 454/2004, der trådte i kraft den 1. oktober 2004. Forud herfor kunne veje og stier lovligt nedlægges uden anmeldelse i henhold til naturbeskyttelsesloven. Det fremgår af de generelle bemærkninger til lovforslaget, at ændringen havde baggrund i en stigende opmærksomhed på, at den brede befolkning sikres adgang til at bruge naturen til rekreative formål.

I bemærkningerne til lovbestemmelsen er det bl.a. anført følgende:

"Baggrunden for forslaget er, at erfaringerne viser, at de eksisterende regler i praksis ikke i tilstrækkeligt omfang sikrer mod nedlæggelse af veje og stier i det åbne land af rekreativ betydning.

Udviklingen viser, at mange markveje er nedlagt og mange kulturhistoriske stiforløb er forsvundet. Der findes derfor behov for regler, der kan være med til at sikre, at veje og stier af væsentlig rekrea-

tiv interesse kun nedlægges, såfremt der findes eller etableres alternative rekreative adgangsmuligheder.

(...)

Amtsrådet [nu kommunalbestyrelsen] kan efter stk. 3 forhindre nedlæggelsen af vejen eller stien, såfremt vejen eller stien har væsentlig rekreativ betydning, og såfremt der ikke findes eller etableres tilfredsstillende adgangsmuligheder. Ved vurderingen af, om en vej eller sti har væsentlig betydning, lægges der ikke alene vægt på, hvor mange der benytter vejen. Bedømmelsen heraf må bero på en konkret vurdering af den rekreative betydning, de alternative adgangsmuligheder og af de omstændigheder, der ligger til grund for ønsket om nedlæggelse.

Det bemærkes, at der med forslaget ikke pålægges en særlig pligt til vedligeholdelse af en vej eller sti - hverken for amtet [nu kommunen] eller ejeren - såfremt der træffes beslutning om, at vejen eller stien ikke må nedlægges. Dette afskærer selvsagt ikke fra aftaler om, hvorledes vejen eller stien eventuelt skal vedligeholdes.

Det må som sagen er oplyst, herunder kommunens gennemgang af luftfotos, lægges til grund, at der i en lang årrække har været en markvej, der fra bebyggelsen på den omhandlede ejendom førte til ejendommens marker mod øst og videre ad "Slangebakken" til Laven.

Det må endvidere lægges til grund, at der i 1996/1997 blev etableret en ridesti på naboejendommen Himmelbjergvej 1 med forbindelse fra Himmelbjergvej og videre til den i sagen omhandlede markvej/sti og "Slangebakken" til Laven.

Der har således siden 1996/1997 været en gennemgående vej/sti fra Himmelbjergvej til Laven over den omhandlede ejendom.

Ejeren af ejendommen har anmeldt, at han ønsker at nedlægge den del af vejen/stien, der forløber fra ridestien på Himmelbjergvej 1 til "Slangebakken".

Kommunen har efter en konkret vurdering fundet, at vejen/stien har væsentlig rekreativ betydning, idet den udgør en betydelig del af en stiforbindelse mellem Laven og Gl. Laven, og idet kommunen har erfaret, at der er mange lokale borgere, der har benyttet den. Der er efter kommunens vurdering ikke tilfredsstillende alternative stiforbindelser mellem Laven og Gl. Laven. Kommunen finder - med den angivne begrundelse for ønsket om nedlæggelse - at den rekreative værdi af vejen/stien vejer tungest.

Klager finder ikke, at det omhandlede vej-/stistykke har væsentlig rekreativ betydning. Ifølge klager benytter stort set ingen, bortset fra ejeren, vejen/stien, og der har stort set ingen færdsel været, siden markvejen blev genåbnet efter kommunens tidligere afgørelse i sagen. Klager har endvidere anført, at "Slangebakken", der munder ud i Himmelbjergvej et stykke syd for den omhandlede ejendom, benyttes af beboere i lokalområdet og af campingpladsens gæster. Klager har understreget, at vejen kun har været en del af et gennemgående forløb siden 1996/1997. Klager har bemærket, at kommunen har truffet afgørelse om, at stien på naboejendommen Himmelbjergvej 1 fra Himmelbjergvej til den i sagen omhandlede vej/sti kan nedlægges og erstattes af en stiforbindelse fra Ane-dalvej til vejen/stien over klagers ejendom.

Natur- og Miljøklagenævnet finder efter en samlet vurdering ikke, at der med klagen eller i øvrigt er grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at den omhandlede vej-/stistrækning ikke må nedlægges, jf. naturbeskyttelseslovens § 26 a, stk. 3. Nævnet har herved navnlig lagt vægt på, at vej-/stistykket er en del af en stiforbindelse mellem Gl. Laven og Laven, som giver beboerne i området mulighed for at kunne færdes relativt uforstyrret i et naturskønt område. Det forhold, at vejen/stien kun har været en del af et gennemgående vej-/stiforløb siden 1996/1997, ændrer ikke herved.

Det findes at være uden betydning for spørgsmålet om nedlæggelsen, at kommunen har meddelt ejeren af Himmelbjergvej 1 tilladelse til at nedlægge passagen/ridestien fra Himmelbjergvej til den omhandlede vej/sti mod at etablere en stiforbindelse fra Anedalvej til vejen/stien over klagers ejendom, idet denne fortsat er en del af en gennemgående vej-/stiforbindelse – nu fra Anedalvej til "Slangebakken". Natur- og Miljøklagenævnet bemærker dog herved, at den vestligste del af vej-/stistykket, fra det sted hvor den nye sti fra Anedalvej munder ud i vejen/stien på klagers ejendom, kan nedlægges, da det herefter ikke længere indgår som en del af et gennemgående vej-/stiforløb.

Henset til baggrunden for og formålet med bestemmelsen i § 26 a finder nævnet ikke, at klagers begrundelse for nedlæggelsen er et tilstrækkeligt tungtvejende hensyn overfor hensynet til befolkningens rekreative adgangs muligheder.

Herefter stadfæstes Silkeborg Kommunes afgørelse af 30. juli 2014 for så vidt angår vejen/stien fra det sted, hvor den nye sti fra Anedalvej munder ud i denne og indtil "Slangebakken" mod øst.

Natur- og Miljøklagenævnet skal bemærke, at det følger af mark- og vejfredslovens § 17, at ridning er tilladt på veje og stier (som fremtræder egnet til ridning), men kun hvis ejeren ikke har forhindret dette gennem skiltning. Ejeren af den omhandlede ejendom vil således kunne forbyde ridning på vejen/stien over sin ejendom. Kommunen kan efter naturbeskyttelseslovens § 26, stk. 3, kun i helt særlige tilfælde tilsidesætte et forbud mod ridning og kun på gennemgående private fællesveje.

Line Theil Elikofer
Ankechef

/

Lisbeth Toft-Petersen
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Advokat att: Engelbrecht-Svendsen, tes@bklae.dk og jkr@bklaww.dk – sagsnr. 25-126354
Silkeborg Kommune, teknisk@silkeborg.dk og mul@silkeborg.dk – EJD-2014-03907
Laven Borgerforening, holtensstig@gmail.com

